

Servei de Documentació:
« Un laïcat en acció »



Servei de Documentació

Unió de Religiosos de Catalunya • Centre de Vida Religiosa i Espiritualitat

Plaça d'Urquinaona, 11, 2n 2a (08010 Barcelona) Tel. 93 302 43 67 sec.general@urc.cat - urc.info@gmail.com

Autor	Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar de la Conferència Episcopal Espanyola	239
Títol	"Un laïcat en acció Viure el somni missioner d'arribar a totes les persones Qüestionari per a la preparació del Congrés de Laics"	
Font	Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar. Versió catalana del document	
Publicat	23 d'octubre de 2019	





Un laïcat en acció

Viure el somni missioner d'arribar a totes les persones

Qüestionari per a la preparació del Congrés de Laics

Índex

Presentació

1. Premissa: Laics en acció. Som una missió

2. Vers un Congrés de Laics

- 2.1. Lema: «Poble de Déu “en sortida”»
- 2.2. Objectius
- 2.3. Claus de fons
- 2.4. Obrim un nou camí
- 2.5. Un congrés en tres etapes
- 2.6. Destinataris

3. Qüestionari per a la reflexió

- 3.1. Reconèixer és el primer pas
- 3.2. Interpretar a la llum de l'Esperit
- 3.3. Escollir camins de resurrecció

Pregària final

Annex. Indicacions per al treball en la fase diocesana

Sigles i abreviatures

Presentació

L'Assemblea Plenària celebrada l'abril de 2018 va tractar un tema en el qual ha esmerçat temps i diferents iniciatives al llarg dels més de cinquanta anys del seu camí: els laics en l'Església i en el món. Fruit del diàleg episcopal i tenint en compte el Pla pastoral 2016-2020 de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE), va sorgir la decisió d'organitzar un Congrés de Laics el primer trimestre de l'any 2020, l'organització del qual s'encomanarà a la Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar.

Aquest Congrés està pensat com un esdeveniment que forma part d'un itinerari que té una fase prèvia diocesana i una etapa posterior en la qual, després de la celebració del Congrés, es marquin les línies fonamentals per dinamitzar el laïcat en els propers anys.

Per a la fase prèvia que es durà a terme en l'àmbit diocesà i en els moviments i associacions, s'ha preparat aquest document-qüestionari que tens a les mans, elaborat per una comissió formada principalment per laics, que són els veritables protagonistes de tot aquest procés.

En la primera part del document s'exposen les qüestions introductòries i generals: la justificació del Congrés, el lema, els objectius, els destinataris, les claus de fons i les notes característiques d'aquest procés.

La segona part s'estructura seguint el camí que ens marca el papa Francesc per arribar a realitzar un veritable discerniment: Reconèixer, Interpretar i Escollir.

L'objectiu d'aquest document-qüestionari no és oferir una reflexió teològica sobre el laïcat, sinó proposar orientacions generals que facin emergir el diàleg i permetin expressar a tots els que hi aprofundeixin les seves inquietuds, les seves aspiracions i experiències, les seves dificultats i reptes. Aquest text aporta només un marc per expressar el sentit del laïcat.

El nostre anhel és que la lectura, la reflexió i el diàleg dels seus continguts ens ajudin a aprofundir en la nostra vocació baptismal i a fer comunió per a la missió evangelitzadora en l'església i en el món.

Mn. Luis Manuel Romero Sánchez
Director del Secretariat de la Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar

1. Premissa: Laics en acció. Som una missió

«Tots eren constants a escoltar l'ensenyament dels apòstols i a viure en comunió fraterna, a partir el pa i a assistir a les pregàries. Per mitjà dels apòstols es feien molts prodigis i senyals i la gent sentia un gran respecte. Tots el creients vivien units i tot ho tenien al servei de tots; venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú. Cada dia eren constants a assistir unànimement al culte del temple. A casa partien el pa i prenien junts el seu aliment amb joia i senzillesa de cor. Lloaven Déu i eren ben vistos de tot el poble. I cada dia el Senyor afegia a la comunitat els qui acollien la salvació.» (Fets 2,42-47)

En aquest episodi, Lluc ofereix al lector quatre pinzellades mestres sobre l'Església primera:

- L'ensenyament dels apòstols, que fa referència al conjunt de la predicació apostòlica i que té el seu fonament en la Paraula de Déu.
- La comunió (*Koinonía*), que no es redueix només a una unió espiritual, sinó que subratlla també la solidaritat i la justícia que brolla entre els creients en el Jesús ressuscitat. Tots ells tenien un sol cor i una sola ànima.
- La fracció del pa, l'Eucaristia, que és el sagrament de la comunió amb el Crist, paraula i pa de vida (Jn 6, 34-51).
- La pregària, que les primeres comunitats practicaven assíduament i romania al centre de les seves vides.

Aquestes pinzellades esdevenen un mirall en el qual l'Església de tots els segles ha d'emmirallar-se i expandir-se per seguir el camí en fidelitat a Jesucrist: Per això poden servir-nos de guia a l'hora de dur a terme el procés de reflexió que es planteja en aquest document i d'assolir les propostes que s'hi fan paleses.

La Conferència Episcopal Espanyola, en el període 2016-2020, està seguint el Pla pastoral que duu per títol *Església en missió al servei del nostre poble*. Aquest Pla està inspirat en la crida a la conversió missionera que el papa Francesc ha proposat a l'Església, i que continua amb el magisteri dels últims pontífexs i segueix el camí esmerçat en el Concili Vaticà II. «Cada església particular, porció de l'Església catòlica sota el guiatge del seu bisbe, també està cridada a la conversió missionera [...], a fi de fer possible que aquest impuls missioner sigui cada vegada més intens, generós i fecund, exhort també a cada església particular a entrar en un procés decidit de discerniment, purificació i reforma» (EG30). Evidentment, la conversió espiritual, pastoral i missionera que proposa el Papa comença amb el discerniment, mena a la purificació i es concreta en propostes que fan possible el canvi i la reforma.

En el Pla pastoral corroboren els nostres bisbes: «Som conscients que a Espanya l'Església també està cridada pel Senyor a una conversió missionera. Les circumstàncies històriques que estem vivint han fet més difícil i més necessària la claredat i la fermesa de la fe personal, la vivència comunitària i sacramental de les nostres conviccions religioses» (Pla pastoral CEE, 10). I, en aquest sentit, ens conviden a assumir el protagonisme que ens pertoca en aquest procés de renovació en virtut del nostre baptisme. La nostra col·laboració, com a membres del poble de Déu, és indispensable perquè l'Església pugui fer-se present en molts ambients i llocs primordials en la vida secular, com universitats, mitjans de comunicació, formació de l'opinió pública, les orientacions i tendències en la vida laboral, econòmica, cultural i política. (Pla pastoral CEE, 12)

Nosaltres, fidels cristians, som conscients del protagonisme actiu que tenim dins i fora de l'Església (ChL 40-42), i coherentment amb això assumim amb il·lusió i coratge la corresponsabilitat que ens pertoca en el procés de conversió missionera que volem copsar com a Església units a tot el Poble Sant de Déu amb el guiatge dels

nostres pastors i l'acompanyament de la vida religiosa. Ens il·lumina el Concili Vaticà II quan afirma que «als laics correspon, per pròpia vocació, tractar d'obtenir el regne de Déu gestionant els afers temporals i ordenant-los segons Déu. Viuen en aquest segle, és a dir, en cadascun dels deures i ocupacions del món, i en les condicions ordinàries de la vida familiar i social, en les quals la seva existència està entreteixida. Allà són cridats per Déu perquè, desenvolupant la pròpia professió, guiats per l'esperit evangèlic, col·laborin a la santificació del món des de dins, com el llevat» (LG 31).

Com a Poble de Déu, volem viure el somni de la missió d'arribar a totes les persones, perquè som conscients que la crida missionera en el nostre país, com proposa *Església en missió al servei del nostre poble*, arriba fins als cristians practicants, però també als cristians batejats no practicants i als nostres conciutadans que no han rebut l'anunci de l'Evangeli. El manament missioner ens envia a tots a un lloc privilegiat per als més pobres.

El mes missioner que celebrarem tota l'Església universal el proper octubre de 2019 esdevé una oportunitat d'insistir en aquest dinamisme missioner característic de tot el poble de Déu. Tanmateix, es fa palès: «L'activitat missionera representa encara avui el més gran desafiament per a l'Església i la tasca missionera ha de ser la primera. Què passaria si ens prenguéssim seriosament aquestes paraules? Doncs reconeixeríem que la sortida missionera es el paradigma de tota obra de l'Església» (EG 15).

Vers aquesta finalitat ens condueixen l'agraïment, l'esperança i l'alegria: «La sortida missionera no respon a cap estratègia ni a cap sentiment de superioritat. Sabem que tots som homes i dones pobres, ignorants i pecadors, necessitats de la gràcia i la misericòrdia de Déu. Hem rebut el do de la fe que ens il·lumina i ens sosté en la vida, volem compartir aquesta alegria, desitgem oferir amb senzillesa a tothom la possibilitat de viure en la pau i l'esperança que Déu ofereix als qui accepten els seus dons de salvació. L'alegria i la gratitud ens esperonen a compartir amb tots els germans, en un amor mutu, el goig i la salvació de Déu» (Pla pastoral CEE, 13-14).

2. Vers un Congrès de Laics

El Pla pastoral 2016-2020 de la CEE preveu, quan finalitzi aquest període, la celebració d'un congrés d'evangelització. Es convocarà a tot el Poble de Déu: bisbes, preveres, consagrats i laics. L'organització d'aquest Congrès ha estat encomanada a la Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar de la Conferència Episcopal Espanyola, amb la finalitat d'impulsar un procés que involucri a totes les diòcesis i, en elles, a tot el Poble de Déu, en les seves diferents vocacions i en totes les realitats eclesials. En aquest context, proposem celebrar un Congrès de Laics, del 14 al 16 de febrer del 2020, que ajudi a clarificar el futur immediat de la seva missió en la nostra societat.

2.1. Lema: «Poble de Déu “en sortida”»

El Pla pastoral *Església en missió al servei del nostre poble*, que ens orienta i fonamenta, proposa un estimulant horitzó: «Desitgem aprendre a viure com una Església en sortida, que surti realment d'ella mateixa per anar a l'encontre dels que varen marxar, o dels que mai han vingut, i mostrar-los-hi el Déu misericordiós revelat en Jesucrist. “L'alegria de l'Evangeli que omple la vida de la comunitat dels deixebles és una alegria missionera”» (Pla pastoral CEE, 14).

Precisament per això, en línia amb la insistència del papa Francesc d'obrir les portes de la nostra Església i sortir cap als altres per arribar a les perifèries humanes (EG 46), proposem que el lema d'aquest itinerari sigui *Poble de Déu «en sortida»*, subratllant que som missió, un laïcat en acció. No en va, busquem sortir de nosaltres mateixos i de la comoditat de les nostres comunitats, posar-nos en camí, anar a l'encontre d'aquells que s'han apartat de Déu o encara no el coneixen (EG 14). Així ens ho demana el Papa: «Sortim, sortim a oferir a tots la vida de Jesucrist. [...] Més m'estimo una Església accidentada, ferida i tacada per sortir al carrer, que no pas una Església malalta per estar tancada i per la comoditat d'aferrar-se a les pròpies seguretats. No vull una Església preocupada per ésser el centre i que acabi clausurada en un embolic d'obsessions i de procediments. Si alguna cosa ens ha d'inquietar santament i ha de preocupar la nostra consciència és que tants germans nostres visquin sense la força, la llum i el consol de l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de fe que els contingui, sense un horitzó de sentit i de vida. Més que la por a equivocar-nos, espero que ens mogui la por a tancar-nos en les estructures que ens donen una falsa contenció, en les normes que ens tornen jutges implacables, en els costums amb els que ens sentim tranquils, mentre a fora hi ha una multitud famolenca i Jesús ens repeteix sense cansar-se: “Doneu-los menjar vosaltres mateixos!” (Mc 6,37)» (EG 49).

Amb aquest Congrès desitgem subratllar els aspectes següents:

- Som un poble. Un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme. Com a tal, ens guien en el nostre fer i en el compliment de la nostra missió tres grans principis: sinodalitat, corresponsabilitat i comunió. Al mateix temps, som un poble que està en camí, que no parteix de zero. Prenent com a referència aquest camí recorregut, desitgem seguir avançant junts, units, i mostrar-nos davant aquells que no en formen part, com una comunitat al seu servei.
- Som el poble de Déu. És Déu qui ens ha fet poble. Ha estat Jesucrist qui ha creat l'Església com a comunitat. Es tracta, a més a més, d'una expressió en línia amb el magisteri del Concili Vaticà II (Església, poble de Déu) i amb el magisteri del papa Francesc, qui insisteix particularment en aquesta idea que l'Església és el poble sant de Déu.

- Som un poble «en sortida». La nostra missió està principalment fora de nosaltres mateixos, en el món, en les perifèries existencials. És el que el papa Francesc, en l'EG 14, denomina com «l'àmbit de “les persones batejades que no viuen les exigències del baptisme” no tenen una pertinença cordial a l'Església i ja no experimenten el consol de la fe». L'expressió és també pròpia i habitual en el seu Magisteri: «Església en sortida».

2.2. Objectius

L'objectiu general del congrés és impulsar la conversió pastoral i missionera del laïcat en el Poble de Déu, com a signe i instrument de l'anunci de l'Evangelí de l'esperança i de l'alegria, per acompanyar els homes i les dones en els seus anhels i les seves necessitats, en el seu camí vers una vida més plena.

Al costat d'aquest objectiu general que hem esmentat, es pretén la consecució dels següents cinc objectius específics, centrats tots i cadascun d'ells en l'impuls d'un laïcat evangelitzador:

1. Prendre consciència que la vocació baptismal és una crida universal a la santedat, i, per tant, de la responsabilitat laical en les nostres comunitats i en la transformació del món. ***Vocació baptismal del laïcat per a la missió.***
2. Promoure «la caritat política», dimensió pròpia de l'estil de vida dels laics en l'Església i en el món. ***Dimensió sociopolítica de la fe.***
3. Transmetre, des del discerniment il·luminat per la Paraula, una mirada d'esperança davant els desafiaments que ens presenta l'evolució de la nostra societat actual. ***Viure la missió amb alegria i esperança.***
4. Ser espai de comunió com a Poble de Déu que, alimentat en l'Eucaristia, promou noves dinàmiques de treball pastoral en les diòcesis i, a nivell nacional, en el que concerneix a l'apostolat seglar, per arribar a aquells batejats que estan allunyats per qualsevol causa. ***Comunió per a l'acció missionera.***
5. Donar visibilitat a la realitat del laïcat que, a títol personal i familiar, en moviments, associacions i comunitats, des de la vivència de l'Evangelí, comparteix experiències i línies d'acció en l'Església i en el món. ***Cridats a ser «deixebles missioners» en l'Església i en el món.***

2.3. Claus de fons

Existeixen, a més, unes claus de fons que hem de tenir presents en tot el procés:

- Donar veu al laïcat, associat i no associat, en tant que autèntic protagonista del mateix procés. Es tracta, per tant, de desenvolupar una actitud d'escolta, d'aspiracions i d'experiències.
- Viure la sinodalitat i la corresponsabilitat laical. Som membres del poble de Déu, cridats, juntament amb els nostres pastors, a una missió en l'Església i en el món.
- Exercitar el discerniment, a la llum de la Paraula que transmet i viu l'Església.

- Promoure una cultura de trobada enfront d'una cultura del descart, en clau missionera.
- Impulsar un laicat «en sortida» i alegre. Tenim, com a Església, un missatge positiu i de servei que desitgem oferir, des de la senzillesa, a la societat actual.

2.4. Obrim un nou camí

El camí que proposem es caracteritza per tres notes: la sinodalitat, el discerniment i l'espiritualitat.

Un procés des de la sinodalitat. La sinodalitat és un element constituït en l'Església, perquè forma part de la seva pròpia naturalesa. La paraula «sinodalitat» significa caminar junts, proposa enfortir relacions, exigeix comptar amb comunitats missioneres obertes al territori, invita a la conversió i condueix a la missió. Tot l'itinerari que dissenyem i el Congrés vindran marcats per aquesta clau de sinodalitat. «La realització d'una església sinodal és el pressupòsit indispensable per a una nova empena missionera que implica el Poble de Déu sencer» (DF 118).

Un procés de discerniment. Discernir és missió de l'Església. En el procés que estem proposant utilitzarem, en totes les seves fases, el mètode del discerniment. Aquest mètode «ens porta a reconèixer els mitjans concrets que el Senyor predisposa en el seu misteriós pla d'amor, perquè no ens quedem només en les bones intencions» (GE 169). Per això, «és precís aclarir allò que pot ser fruit del Regne i també allò que atempta contra el projecte de Déu. Això implica no només reconèixer i interpretar les mocions del bon esperit i del dolent, sinó –i aquí radica el que és decisiu– escollir les del bon esperit i rebutjar les del dolent» (EG 51). El discerniment no suposa només una bona capacitat de raonar o un sentit comú, és també un do que cal demanar (GE 166). A més, perquè aquest procés de discerniment es pugui dur a terme, necessitarem un estil caracteritzat per l'escolta fraterna i el diàleg intergeneracional en totes les seves fases.

Un procés espiritual. L'Esperit Sant ens precedeix en el cor de les persones i en els esdeveniments de la història. Som conscients que el Senyor, amb la seva Paraula, alimenta i orienta les nostres decisions. En qualificar d'espiritual aquest procés, estem convidant a proposar una experiència d'esperança i de consolació (consol que es deriva de la trobada personal amb el Senyor), en la qual es dona l'escolta, l'obertura de ment i de cor. Només d'aquesta manera podrem viure una experiència de l'Esperit, una nova Pentecosta, caminant tots junts com a batejats. El papa Francesc ens anima quan assenyala que «per mantenir viu l'ardor missioner fa falta una decidida confiança en l'Esperit Sant, perquè Ell “ve a ajudar la nostra feblesa” (Rm 8,26). Però aquesta confiança generosa ha d'alimentar-se i, per això, necessitem invocar-lo constantment. Ell sap ben bé el que fa falta en cada època i en cada moment” (EG 280). Per això, «quan hi ha circumstàncies que ens aclaparen, sempre podem recórrer a l'àncora de la súplica, que ens porta, de nou, a quedar en mans de Déu” (GE 114).

2.5. Un congrés en tres etapes

Proposem que el Congrés de Laics no es quedi només en un esdeveniment, sinó que sigui l'inici d'un nou itinerari (procés) que ens ajudi a impulsar la crida missionera de l'Església en el moment present. En aquest sentit, constarà de tres etapes:

La **primera etapa** es realitzarà en l'àmbit diocesà i en els moviments i associacions, i està concebuda com un moment de trobada, escolta i llançament del procés.

Alguns grups de laics s'han reunit, durant aquests mesos, per reflexionar sobre quatre temes, elaborats per la Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar, entorn de la vocació a la santedat, amb el mètode de la *lectio divina* i prenent com a referència l'exhortació apostòlica del papa Francesc, *Gaudete et exsultate*.

En aquest moment es proposa treballar el document-qüestionari que tens a les mans, en grups diocesans constituïts a aquest efecte i/o en qualsevol grup existent: joves, família, catequistes, professors de religió, Càritas, germandats i confraries, moviments, associacions..., de manera que tant les reflexions com els suggeriments que es plantegin recullin tota la riquesa de la nostra Església.

Les realitats des de les quals hem d'aprofundir en el qüestionari són les que configuren la vida eclesial, especialment aquelles que avui resulten més necessàries, a vegades per la seva absència. Ens referim als joves (en totes les seves dimensions educatives, d'iniciació cristiana, de la nova cultura que generen els mitjans digitals), la família (com a àmbit de realització de la relació home/dona, l'educació afectiva/sexual i moral, el matrimoni com a projecte de vida, la dona en totes les seves dimensions, la infància, la gent gran) i els adults responsables de la fe (compromís en la vida pública: treball, educació, ciutadania, política, solidaritat, economia, migracions...).

Juntament amb el treball entorn del document, se celebrarà una trobada diocesana que permetrà recollir tots els suggeriments i elaborar una síntesis d'aportacions que serviran de referència per a l'elaboració d'un *Instrumentum Laboris*. Aquest serà treballat, en especial, per aquells qui participin en el Congrés i marcarà, juntament amb les ponències del mateix Congrés, les línies generals del camí que s'iniciarà després de la seva celebració.

Aquesta primera etapa s'enriquirà i es reforçarà amb tres moments d'especial interès, que celebrarem en els propers mesos:

- a) El Dia de l'Acció Catòlica i de l'Apostolat Seglar (9 de juny). La campanya estarà centrada, aquest any, en la dimensió missionera del nostre «ser laics» en l'Església i en el món.
- b) El mes missioner, convocat pel papa Francesc (octubre). Ens unirem a les iniciatives que s'organitzin, subratllant també la meta de la missió com a «paradigma de tota obra de l'Església» (EG 15).
- c) Jornada nacional de Delegats de l'Apostolat Seglar i Responsables de Moviments i Associacions (26-27 d'octubre). Reflexionarem i treballarem sobre qüestions fonamentals relacionades amb l'impuls del laicat: els joves, la dona i la presència pública.

Així doncs, l'etapa diocesana es desenvoluparà fins a finals d'octubre del 2019, temps en el qual s'haurà de fer la reflexió sobre el document-qüestionari i s'hauran de celebrar les trobades diocesanes. Des de novembre del 2019 fins al gener del 2020 es treballarà l'*Instrumentum Laboris* preparatori del Congrés.

La **segona etapa** és, pròpiament, la relativa al Congrés, que se celebrarà a Madrid del 14 al 16 de febrer del 2020. Hi participaran representants de totes les diòcesis espanyoles i dels diferents moviments i associacions de l'Apostolat Seglar. L'objectiu fonamental és que en aquests dies es determinin propostes concretes i línies d'actuació per dinamitzar el laicat en les nostres diòcesis de cara als propers anys, per la qual cosa es prioritzarà el treball en comú entorn de quatre itineraris fonamentals que ens pertocuen a tots: primer anunci, acompanyament, processos formatius i presència en la vida pública. Juntament amb això, també hi haurà ponències que ens serviran per contextualitzar els diferents treballs i afavorir la reflexió. Tot el Congrés estarà fonamentat en dues claus de caràcter transversal –la sinodalitat (comunió) i el discerniment– i es tindrà cura,

especialment, dels moments celebratius i festius.

La **tercera etapa** no es concep com el final del procés, sinó com l'inici de nous camins que permetin concretar tot allò que s'ha reflexionat en la fase diocesana i tot el que s'ha viscut amb motiu del Congrés. Es promourà la celebració, amb caràcter periòdic, de congressos diocesans i futurs congressos nacionals per seguir avançant en les línies marcades, amb el fi últim de continuar oferint instruments per reforçar la vivència de la vocació i de la missió dels fidels laics. La responsabilitat d'aquesta etapa correspondrà als diferents subjectes del camí recorregut: diòcesis i altres realitats eclesials, moviments i associacions eclesials.

2.6. Destinataris

Els destinataris principals del procés de preparació i del Congrés són:

- El laïcat no associat, la immensa majoria de parròquia. Ens referim als fidels laics que estan en diversos àmbits parroquials i diocesans: família, joventut, persones grans, ensenyament, universitat, catequesis, Càritas, salut, obrera, ecumenisme, germandats i confraries...
- El laïcat associat, membres de moviments i associacions presents en les nostres diòcesis i a nivell nacional.
- Les persones batejades que no s'han incorporat encara a la vida i dinàmica pastoral de les nostres parròquies, moviments i associacions. Aquest procés pot ajudar a fer sorgir nous grups de reflexió per a laics que es troben allunyats de l'Església.

3. Questionari per a la reflexió

«I deia també a la gent: –Quan veieu pujar un núvol cap a ponent, dieu tot seguit: “Ve pluja”, i la pluja arriba. I quan bufa el vent de migjorn, dieu: “Farà calor”, i en fa. Hipòcrites! Vosaltres sabeu entendre l’aspecte de la terra i del cel, i no sabeu entendre en quin temps esteu vivint? Per què no discerniu vosaltres mateixos allò que convé fer?» (Lc 12,54-57)

A la llum d’aquest passatge bíblic, Jesús ens ret a saber llegir els signes dels temps. El desafiament no consisteix a tenir una mirada intel·lectual cap a un succés particular, sinó a saber veure la presència amorosa de Déu en cada esdeveniment. Sant Joan de la Creu afirma: «El llenguatge de Déu és l’experiència de Déu que escriu en les nostres vides.»

L’expressió «signes dels temps» apareix, en el context del Concili Vaticà II, en la Constitució Pastoral *Gaudium et spes*: «[...] és un deure permanent de l’Església escrutar a fons els signes dels temps per interpretar-los a la llum de l’Evangeli, de manera que, acomodant-se a cada generació, l’Església pugui respondre als constants interrogants de la humanitat sobre el sentit de la vida present, la vida futura i sobre la mútua relació de les dues. Per això, és necessari conèixer i comprendre el món on vivim, les seves esperances, les seves aspiracions i el biaix dramàtic que amb freqüència el caracteritza» (GS 4).

En aquesta s’aborden preguntes que el món actual planteja, a les quals s’han de donar respostes, a la llum de l’Evangeli, i que ens ajuden a tenir un millor apropament als dissenys profunds del cor de Déu.

Aquesta expressió tan nova per a la teologia va portar un procés de renovació teològica-pastoral per l’Església en el període postconciliar.

La segona part d’aquest document és precisament una invitació a llegir els signes dels temps, a mirar la realitat de la nostra Església i del món, la realitat del laïcat i a preguntar-nos com es fa present el Senyor i quina està sent la nostra resposta a la crida que Ell ens fa a evangelitzar.

«Aneu per tot el món i anuncieu la bona nova de l’evangeli a tota la humanitat» (Mc 16,15). Aquest és el gran desafiament que tenim com a Església. Per això proposem aquest material per dialogar, tal com assenyalava el papa Francesc, seguint un camí en tres etapes com a claus per dur a terme un autèntic discerniment, una lectura seriosa dels signes dels temps: Reconèixer, Interpretar i Escollir.

3.1. Reconèixer és el primer pas

La primera passa del discerniment ens porta a reconèixer. En aquest punt fem una senzilla valoració del camí recorregut en la nostra Església espanyola pel que fa al laïcat en els darrers anys i plantejarem algunes preguntes que poden servir-nos per dialogar.

A Església en missió al servei del nostre poble, quan es reflexiona sobre el paper de l’Església se’ns convida a començar per nosaltres mateixos, per la nostra responsabilitat, fent-nos algunes preguntes:

Creiem de veritat en l’eficàcia i en la necessitat de l’Evangeli per al bé dels nostres germans? Estem fent tot el possible perquè el nostre poble cregui en Jesucrist i visqui amb alegria les riqueses dels dons de Déu? Potser no hem caigut en la desconfiança, el desànim, el conformisme, la comoditat, la peresa, el pragmatisme, el

pessimisme? Certament, la mundanitat espiritual, la ruptura de la comunió entre nosaltres i la falta de conversió influeixen negativament en l'exercici de la nostra missió de fer-nos presents davant les necessitats dels homes i les dones del nostre temps. (Pla Pastoral CEE, 27)

Reconeixem avenços i dificultats

Tots aquests temes són presents en la nostra realitat eclesial. Fixant la nostra mirada en els laics i la seva missió, quan ens apropem al camí realitzat en aquests darrers anys en les nostres diòcesis, estem obligats a reconèixer avenços, però també trobem algunes dificultats. Proposem fer una lectura reflexiva d'uns i d'altres i aprofundir en com afecten les nostres vides.

Seria massa tediós detallar els avenços amb relació a la consciència i implicació en la missió del laïcat. Fem-ne un breu resum:

- ✓ Creix la consciència de la responsabilitat del laïcat en la missió.
- ✓ Augmenta el sentit evangelitzador entre el laïcat.
- ✓ Existeix un laïcat que exerceix diversos serveis eclesials.
- ✓ Altres es comprometen amb causes socials, polítiques o culturals.
- ✓ Sorgeixen nous moviments laicals impulsats per l'Esperit.
- ✓ Ha crescut entre el laïcat la consciència de tenir un carisma i una missió.
- ✓ S'ha donat un avenç important en la formació laical.
- ✓ Hi ha hagut un augment considerable en el laïcat associat.

Però no hi falten dificultats. En aquest text en recollim algunes:

- ✓ Pèrdua d'esperança d'alguns davant la complexitat de la missió.
- ✓ Falta de comunió entre moviments, associacions i parròquies, que provoca un afebliment de la vida comunitària.
- ✓ Clericalisme.
- ✓ Desorientació davant els canvis antropològics relacionats amb la corporeïtat i la sexualitat.
- ✓ L'entorn digital és un repte difícil per a determinades franges d'edat.
- ✓ El paper de la dona en l'Església roman pendent d'una profunda reflexió.
- ✓ Autoreferencialitat: es discuteixen qüestions intraeclesials i no es tracten els grans problemes socials (atur, pobresa, habitatge...).
- ✓ Manca de formació, en especial sobre la doctrina social de l'Església.

Llums i ombres

Al mateix temps, sortint de l'àmbit eclesial, hem de partir del fet de que també el món té llums i ombres; unes i altres acaben afectant l'Església i la forma de pensar dels seus membres. El Pla pastoral *Església en missió al servei del nostre poble* va recollir encertadament algunes d'elles.

En concret, respecte a les ombres, els nostres bisbes parlaven de:

- ✓ la poca valoració social de la religió,
- ✓ la cultura que ha insistit en una exaltació de la llibertat i del benestar material segons les nostres conveniències,

- ✓ el predomini d'una cultura secularitzada,
- ✓ el fet de passar del subjectivisme al relativisme,
- ✓ la cultura del «tot s'hi val» i del «descartar»
- ✓ i també la pròpia responsabilitat que com a cristians tenim en el procés de *descristianització*.

Això no impedeix, no obstant, reconèixer alguns motius d'esperança. El punt de partida és que la humanitat és fruit de l'amor de Déu: la raó fonamental i decisiva per a la nostra esperança és la fidelitat i l'amor de Déu. «Ell vol que tots els homes se salvin i arribin a la felicitat de la seva glòria.» (Tim 2,4). «Ell és el principal protagonista de la història de la salvació» (Pla pastoral CEE, 29).

Entre les llums destaquem les següents:

- ✓ la creixent valoració de la dignitat de la persona humana,
- ✓ el gust per la llibertat,
- ✓ l'exaltació de la solidaritat,
- ✓ l'experiència de la unitat del gènere humà,
- ✓ la rebel·lió contra la injustícia i la intolerable pobresa de tants milions de persones,
- ✓ l'amor i la cura de la natura, la casa comuna de l'ésser humà i regal de Déu,
- ✓ els bons serveis de Càritas, Mans Unides i d'altres institucions eclesials que han millorat la imatge de l'Església.

Aquestes actituds poden afavorir el descobriment del valor perenne i definitiu de l'Evangelí de la salvació de Déu. D'altra banda, la mateixa experiència del mal que pateix l'home quan s'allunya de Déu pot propiciar una reacció de penediment i autèntica religiositat. Ha d'arribar un dia que els qui han marxat fora de la casa del Pare sentin la necessitat de trobar-se amb l'abraçada misericordiosa de Déu: «M'aixecaré i aniré a trobar el meu pare» (Lc 15,18).

Amb el bon sentit, molta gent ja està veient com l'abandó de la llei de Déu no porta la felicitat, sinó que augmenta el sofriment (Pla pastoral CEE, 30).

ALGUNES PREGUNTES PER A LA REFLEXIÓ PERSONAL I COMPARTIDA

Tenint com a referència el context que hem analitzat en aquesta part del document, i davant la necessitat d'identificar els aspectes positius i negatius, que són el punt de partida de la nostra missió, reflexionem sobre les qüestions següents:

1. Quins aspectes positius observem en nosaltres mateixos i en el nostre entorn que ens indiquen que estem en el camí cap a la tasca de ser una Església missionera?
2. Quines dificultats hem de superar encara en la nostra Església?
3. Quins signes positius i negatius trobem en el món d'avui i són una crida per a les comunitats cristianes?

3.2. Interpretar a la llum de l'Esperit

En aquest punt volem oferir alguns criteris d'il·luminació. Amb aquesta finalitat, farem una referència al magisteri del papa Francesc I, en aquest sentit, proposarem com a criteri enfortir una antropologia laical i avançar en una eclesiologia missionera. Plantejarem, després, algunes preguntes que puguin servir per al diàleg i per a la mútua escolta.

El magisteri de Francesc

Tots coneixem la importància que el papa Francesc atorga a la teologia del Poble de Déu. En la carta dirigida al cardenal Ouellet deia: «Mirar el Poble de Déu és recordar que tots ingresem a la Església com a laics. El primer sagrament, el que segella per sempre la nostra identitat i del qual hauríem d'estar sempre orgullosos, és el del baptisme. Per ell i amb la unció de l'Esperit Sant, [els fidels] queden consagrats com a casa espiritual i sacerdoti sant (LG 10). La nostra primera i fonamental consagració enfonsa les seves arrels en el nostre baptisme. A ningú l'han batejat capellà ni bisbe. Ens han batejat laics i aquest és un signe indeleble que mai ningú no podrà eliminar. És bo recordar que l'Església no és una elit dels sacerdots, dels consagrats, dels bisbes, sinó que tots formem el Sant Poble fidel de Déu. Oblidar-nos d'això comporta uns quants riscos i deformacions, tant en la nostra pròpia vivència personal com comunitària, del ministeri que l'Església ens ha confiat. Som, tal com ho indica el Concili Vaticà II, el Poble de Déu, la identitat del qual és la dignitat i la llibertat dels fills de Déu, en el cor dels quals hi habita l'Esperit Sant com en un temple. El Sant Poble fidel de Déu està ungit amb la gràcia de l'Esperit Sant, per la qual cosa, a l'hora de reflexionar, pensar, avaluar, discernir, cal que estem molt atents a aquesta unció.»

Dos criteris fonamentals

El Concili va presentar en positiu el significat i l'abast de la vocació laical: incorporats al Crist pel baptisme, integrats al Poble de Déu i fets participants de la funció sacerdotal, profètica i real del Crist, exercim en l'Església i en el món la missió de tot el poble cristià en la part que ens pertoca. (LG 31).

En aquest sentit, allò que és propi d'aquesta crida és, precisament, el «caràcter secular» (ChL 15). Ens il·lumina el baptisme. El baptisme és a la base de tota forma de vida eclesial. Tota persona batejada, qualsevulla que sigui la seva vocació, viu la missió des de l'eclesialitat i des de la secularitat. El fidel cristià laic concreta, de manera pròpia i particular, aquestes dues dimensions. La dimensió secular, però, no és tant una dada sociològica sinó més aviat una perspectiva teològica, ja que situa el laicat en la seva vocació que comporta inseparablement una missió. «La missió en el cor del poble no és una part de la meua vida, o un abillament que em puc treure; no és un apèndix o un moment més de l'existència. És una cosa que jo no puc arrencar del meu ésser si no em vull destruir. *Jo soc una missió* en aquesta terra, i és per a això que soc en aquest món» (EG 273).

En aquesta cita apareixen amb força la vocació i la missió. La vocació és un pilar antropològic. La vocació unifica la persona. Hi ha maneres diferents en el seguiment de Jesús. «Les vocacions eclesials són, en efecte, expressions múltiples i articulades a través de les quals l'Església aconsegueix la seva crida a ésser un veritable signe de l'Evangeli rebut en una comunitat fraterna. Les diferents formes de seguiment del Crist expressen, cadascuna a la seva manera, la missió de donar testimoni de l'esdeveniment de Jesús, en el qual cada home i cada dona troben la salvació» (DF 84).

La vocació i la missió són la cara i la creu de la mateixa moneda. Fins ara hem parlat de la vocació com del pilar on s'assenta la vida cristiana. Unit a aquest pilar n'hi ha un altre, que és la missió. «Jo soc una missió.»

La missió és dins de l'expressió «jo soc», afirmació típicament antropològica. L'antropologia del do, il·luminada des de la missió, porta fins a la sortida de si mateix: ésser per als altres i amb els altres. La pregunta fonamental que ens hem de fer no és qui soc jo, sinó qui soc jo per als altres. En aquest sentit, l'antropologia del do té un caràcter profètic en un món que s'assenta en una antropologia de la indiferència: «Ens tornem incapaços de compadir-nos davant del clam dels altres, ja no plorem davant del drama dels altres ni ens interessa assistir-los, como si tot fos una responsabilitat aliena que no ens incumbeix» (EG 54).

Vocació i missió es concreten, en expressió del papa Francesc, en el deure de viure la nostra fe com a «deixebles missioners»: «Cadascun dels batejats, qualsevulla que sigui la seva funció a l'Església i el grau d'il·lustració de la seva fe és un agent evangelitzador, i seria inadequat pensar en un esquema d'evangelització promogut per actors qualificats on la resta del poble fidel sigui només receptiu de les seves accions. La nova evangelització ha d'implicar un nou protagonisme de cada un dels batejats» (EG 120).

Aquests dos criteris tenen tres conseqüències pastorals urgents:

- *Desenvolupar una pastoral en clau vocacional.* «És molt important explicar que, només en la dimensió vocacional, tota la pastoral pot trobar un principi unificador, perquè és en aquesta on troba el seu origen i el seu acompliment [...]. L'objectiu de la pastoral és ajudar a tots i cada un, mitjançant un camí de discerniment, a aconseguir la maduresa que correspon a la plenitud del Crist» (DF 139).
- *Potenciar una eclesiologia missionera.* «Només una comunitat unida i plural sap proposar-se obertament i portar la llum de l'Evangelí als àmbits de la vida social que avui ens desafien: la qüestió ecològica, el treball, el recolzament a la família, la marginació, la renovació de la política, el pluralisme cultural i religiós, el camí cap a la justícia i la pau, el món digital. Tot això ja està succeint a les associacions i moviments eclesials» (DF 132).
- *Viure la comunió eclesial,* la font i el cim de la qual és l'Eucaristia, que es manifesta particularment el diumenge, dia del Senyor i de l'Església. «L'Eucaristia dominical, congregant setmanalment els cristians com a família de Déu a l'entorn de la taula, de la Paraula i del Pa de vida, és també l'antídot més natural contra la dispersió. És el lloc privilegiat on la comunió és anunciada i cultivada constantment. Precisament a través de la participació eucarística, el dia del Senyor es converteix també en el dia de l'Església, que pot acomplir així, de manera eficaç, el seu paper de sagrament d'unitat» (NMI 36).

Tot això, en el context de la vocació com a camí de santedat, como a fruit de l'Esperit Sant en les nostres vides i en les nostres comunitats, ja que tota vida és missió. El papa Francesc ens hi crida personalment: «Tu també necessites concebre la totalitat de la teva vida com una missió. Intenta-ho, escoltant Déu en la pregària i

ALGUNES PREGUNTES PER A LA REFLEXIÓ PERSONAL I COMPARTIDA

Tenint en compte els dos criteris proposats, enfortir una antropologia laical i avançar en una eclesiologia missionera, responguem les preguntes següents:

4. Quins obstacles trobem per a la vivència plena de la nostra vocació?
5. Quins processos hem d'impulsar per complir la missió a què estem cridats?
6. Com respondre i afrontar els desafiaments que ens plantegen les respostes a les dues preguntes anteriors?

reconeixent els signes que Ell et dona. Demana-li sempre a l'Esperit que espera Jesús de tu en cada moment de la teva existència i en cada opció que hagis de prendre, per discernir el lloc que això ocupa en la teva pròpia missió. I deixa-li que formi en tu això que ja està succeint a les associacions i moviments eclesials» (GE 23).

3.3. Escollir camins de resurrecció

En primer lloc, hem volgut reconèixer la realitat del laïcat a la nostra Església i, després, intentar il·luminar aquesta realitat amb l'antropologia laical i l'eclesiologia missionera. Ara ens toca escollir alguns camins de resurrecció que condueixin a l'anunci i a la missió.

Amb aquesta finalitat, pel seu caràcter suggeridor i per presentar de manera ordenada els quatre aspectes bàsics que hem de tenir presents en el desenvolupament de la nostra tasca evangelitzadora, seguirem l'esquema de la tercera part del document final del Sínode sobre els joves, organitzat entorn de quatre nuclis: la sinodalitat com a element constitutiu de l'Església, la missió com a crida, la vida quotidiana com a horitzó i la formació com a estratègia fonamental.

Sinodalitat

La sinodalitat és el camí que l'Església del segle XXI està convidada a transitar. Estem cridats a recórrer la senda del caminar junts. D'entre les perspectives que podem abordar sobre la sinodalitat, volem destacar-ne les següents:

- ***Cuidar les relacions.*** «En les relacions –amb Crist, amb els altres, en la comunitat– és on es transmet la fe. També amb vista a la missió, l'Església està cridada a assumir un rostre relacional que posi en el centre l'escolta, l'acolliment, el diàleg, el discerniment comú, en un camí que transformi la vida de qui forma part d'ella [...]. Així, l'Església es presenta com a “tenda santa” en la qual es conserva l'Arca de l'aliança (cf. Ex 25): una Església dinàmica i en moviment, que acompanya caminant, enfortida per tants carismes i ministeris. Així és com Déu es fa present en aquest món» (DF 122).
- ***Estimular la participació i la corresponsabilitat, amb el desig d'evitar el clericalisme.*** Al començament del seu pontificat, el papa Francesc deia, en l'exhortació postsinodal *Evangelii gaudium*: «Els laics són simplement la immensa majoria del Poble de Déu. Al seu servei està la minoria dels ministres ordenats. Ha crescut la consciència de la identitat i la missió del laic a l'Església. Es compta amb un nombrós laïcat, encara que no suficient, amb arrelat sentit de comunitat i una gran fidelitat en el compromís de la caritat, la catequesi, la celebració de la fe. Però la presa de consciència d'aquesta responsabilitat laical que neix del Baptisme i de la Confirmació no es manifesta de la mateixa manera a tot arreu. En alguns casos perquè no es van formar per assumir responsabilitats importants; en d'altres, per no trobar espai en les seves esglésies particulars per poder expressar-se i actuar, arran d'un excessiu clericalisme que els manté al marge de les decisions. Si bé es percep una major participació de molts en els ministeris laicals, aquest compromís no es reflecteix en la penetració dels valors cristians en el món social, polític i econòmic. Es limita, moltes vegades, a les tasques intraeclesials sense un compromís real per l'aplicació de l'Evangelium a la transformació de la societat. La formació de laics i l'evangelització dels grups professionals i intel·lectuals constitueixen un desafiament pastoral important» (EG 102).

- **Proposar processos de discerniment comunitari.** «L'experiència de “caminar junts” com a Poble de Déu ajuda a entendre cada vegada més el sentit de l'autoritat en una perspectiva de servei. Als pastors se'ls demana la capacitat de fer créixer la col·laboració en el testimoniatge i en la missió, i d'acompanyar els processos de discerniment comunitari per interpretar els signes dels temps a la llum de la fe i sota la guia de l'Esperit, amb la contribució de tots els membres de la comunitat, començant pels marginats. Responsables eclesials amb tals capacitats requereixen una formació específica en la sinodalitat. Des d'aquest punt de vista, sembla oportú estructurar itineraris formatius comuns entre joves laics, joves religiosos i seminaristes, en particular amb referència a temàtiques com l'exercici de l'autoritat o el treball en equip» (DF 124).
- **La santedat és per a tots.** Un altre exemple de sinodalitat el trobem en la crida a la santedat en el context actual que proposa Francesc en l'exhortació apostòlica *Gaudete et exultate*: «Per ser sants no és necessari ser bisbes, sacerdots, religiosos o religioses. Moltes vegades tenim la temptació de pensar que la santedat està reservada només als qui tenen la possibilitat de prendre distància de les ocupacions ordinàries per dedicar molt de temps a l'oració» (GE 14).

Tot això hem de fer-ho en el context de la comunió, entesa com un gran do de l'Esperit Sant que el laïcat està cridat a acollir amb gratitud i responsabilitat a través de la participació en la vida i missió de l'Església: «El fidel laic no pot mai tancar-se sobre si mateix, ni aïllar-se espiritualment de la comunitat, sinó que ha de viure en un continu intercanvi amb els altres, amb un sentit de fraternitat, en el goig d'una igual dignitat i en l'obstinació de fer fructificar, juntament amb els altres, l'immens tresor rebut en herència» (ChL 20). I, sobretot, tenint present que l'evangelització té més a veure amb la comunió que amb la comunicació.

Crida a la missió

A l'hora d'afrontar la missió a la qual estem cridats poden il·luminar-nos les paraules que va escriure el papa Francesc en la carta que va remetre al cardenal Ouellet amb motiu de la trobada de la Pontifícia Comissió per a Amèrica Llatina, el dia 13 de març de 2017. En aquesta carta afirma: «Moltes vegades hem caigut en la temptació de pensar que el laic compromès és aquell que treballa en les obres de l'Església i/o en les coses de la parròquia o de la diòcesi, i poc hem reflexionat com acompanyar un batejat en la seva vida pública i quotidiana; com ell, en la seva quotidianitat, amb les responsabilitats que té es compromet com a cristià en la vida pública. Sense adonar-nos, hem generat una elit laical creient que són laics compromesos només aquells que treballen en coses de capellans, i hem oblidat, desatenent el creient, que moltes vegades crema la seva esperança en la lluita quotidiana per viure la fe.»

La missió en la nostra societat té molts reptes. Aquest procés que estem recorrent ens en mostrarà alguns amb claredat: la família com a cèl·lula de la societat; els joves, els nens i la gent gran; l'entorn digital; les migracions; el paper de les dones a l'Església sinodal; l'oferiment d'una paraula clara, lliure i autèntica sobre sexualitat; els contextos interculturals i interreligiosos; el diàleg ecumènic; la precarietat laboral i la falta de treball; la polarització de la societat; les noves pobreses i marginacions; la manipulació mediàtica, etcètera.

«Cada cristià i cada comunitat destriarà quin és el camí que el Senyor li demana, però tots som convidats a acceptar aquesta crida: sortir de la pròpia comunitat i atrevir-se a *arribar fins a les perifèries, que necessiten la llum d'Evangelii*» (EG 20).

L'Església vol estar significativament present en la nostra societat. La millor manera d'escoltar els nostres conciutadans és estar allà on es troben, compartint la seva existència quotidiana. «La missió és una passió per Jesús però, al mateix temps, una passió pel seu poble [...]. Així redescobrim que Ell ens vol prendre com a instruments per arribar cada vegada més a prop del seu poble estimat. Ens pren d'enmig del poble i ens envia al poble, de tal manera que la nostra identitat no s'entén sense aquesta pertinença» (EG 268).

«Una Església que busca viure un estil sinodal no podrà deixar de reflexionar sobre ***la condició i el paper de les dones a nivell intern i, per tant, en la societat*** [...]. Cal que, mitjançant una obra valerosa de conversió cultural i de canvis en la pràctica pastoral quotidiana, es portin a pràctica les reflexions ja realitzades. En aquest sentit, un espai particularment important és la presència femenina en tots els nivells dels òrgans eclesials, inclosos els càrrecs de responsabilitat, i la participació de les dones en els processos de presa de decisions eclesials, respectant el paper del ministeri ordenat» (DF 148).

L'Església es compromet a promoure la vida social, econòmica i política orientada a la justícia, la solidaritat i la pau. «Des del cor de l'Evangeli reconeixem l'íntima connexió entre evangelització i promoció humana, que necessàriament ha d'expressar-se i desenvolupar-se en tota acció evangelitzadora» (EG 178).

La família és la primera comunitat de fe. «A la família, que es podria dir església domèstica (LG 11), madura la primera experiència eclesial de la comunió entre persones, en la qual es reflecteix, per gràcia, el misteri de la Trinitat. Aquí es corprèn la paciència i el goig del treball, l'amor fratern, el perdó generós, fins i tot reiterat, i sobretot el culte diví per mitjà de l'oració i l'ofrena de la pròpia vida» (AL 86).

La vida de cada dia

És en el caminar de cada dia on ens convertim en testimonis de l'Evangeli en els diferents contextos. La missió ens porta a la vida de cada dia, al nostre treball, als nostres estudis, al nostre barri, al nostre poble, a la nostra família, al nostre temps lliure... És aquí on ens juguem la tasca evangelitzadora que tenim encomanada.

El Concili Vaticà II, a AG 11, proposava algunes actituds missioneres que continuen tenint actualitat: cuidar les relacions amb els homes i dones d'aquest temps; implicar-se en la transformació de la realitat; participar en la vida cultural i social; estar atent als gèrmens de les llavors del verb; despertar el desig de la veritat; conèixer els homes entre els quals es viu; dialogar sincerament; il·luminar la realitat amb la llum que dona l'evangeli.

És tal la importància que el Sínode ha donat *a les relacions*, que afirma que «no n'hi ha prou, doncs, amb tenir estructures si no s'hi desenvolupen relacions autèntiques; és la qualitat d'aquestes relacions, de fet, la que evangelitza» (DF 129). En aquest sentit, es pot concloure que només una pastoral que sigui capaç de renovar-se a partir de la cura de les relacions i de la qualitat de la comunitat cristiana serà significativa i atractiva.

Unida a aquesta pastoral relacional i generativa està la **importància de la vida comunitària**. «Una Església sinodal i missionera es manifesta a través de les comunitats locals formades per molts rostres. Des del començament l'Església no ha tingut una forma rígida i uniforme, sinó que s'ha desenvolupat com un poliedre de persones amb diferents sensibilitats, procedències i cultures. Precisament així ha

demostrat portar en atuells de fang, o sigui en la fragilitat de la condició humana, el tresor incomparable de la vida trinitària. L'harmonia, que és un do de l'Esperit, no elimina les diferències, sinó que les uneix i genera una riquesa simfònica. Aquesta trobada en l'única fe entre persones diferents constitueix la condició fonamental per a la renovació pastoral de les nostres comunitats. I això repercuteix en l'anunci, la celebració i el servei, és a dir, en les àrees fonamentals de la pastoral ordinària» (DF 131).

La formació

Un altre dels grans reptes és la formació. Seguint la perspectiva de la sinodalitat, algunes paraules sostenen els processos de formació: formar-se junts, formar-se des de la pròpia vocació, formar-se per a la missió.

Una formació entesa com a continu procés personal de maduració en la fe i de configuració amb Crist, segons la voluntat del Pare i amb la guia de l'Esperit Sant, necessari per viure la unitat amb la qual està marcat el nostre propi ser com a membres de l'Església i ciutadans de la societat humana (ChL 57 i 59).

Sinodalitat, missió, vida quotidiana i formació han de portar-nos a enfortir en nosaltres el nostre desig de canviar el món. No en va, com indica el papa Francesc, «una autèntica fe –que mai és còmoda i individualista– sempre implica un profund desig de canviar el món, de transmetre valors, de deixar alguna cosa una mica millor després del nostre pas per la terra. Estimem aquest magnífic planeta on Déu ens ha posat, i estimem la humanitat que l'habita, amb tots els seus drames i cansaments, amb els seus anhels i esperances, amb els seus valors i fragilitats. La terra és la nostra casa comuna i tots som germans. Si bé “l'ordre just de la societat i de l'Estat és una tasca principal de la política”, l'Església “no pot ni ha de quedar-se al marge en la lluita per la justícia”. Tots els cristians, també els Pastors, estan cridats a preocupar-se per la construcció d'un món millor. D'això es tracta, perquè el pensament social de l'Església és abans de res positiu i propositiu, orienta una acció transformadora, i en aquest sentit no deixa de ser un signe d'esperança que brolla del cor amant de Jesucrist. Al mateix temps, uneix “el propi compromís al qual ja duen a terme en el camp social les altres Esglésies i comunitats eclesials, tant en l'àmbit de la reflexió doctrinal com en l'àmbit pràctic”» (EG 150-151).

Aquesta missió ens correspon en exclusiva a nosaltres, que som als qui Déu ha volgut situar en aquest moment històric i en aquest lloc geogràfic del món. «Els desafiaments estan per superar-los. Siguem realistes, però sense perdre l'alegria, l'audàcia i el lliurament esperançat. No ens deixem robar la força

ALGUNES PREGUNTES PER A LA REFLEXIÓ PERSONAL I COMPARTIDA

Sobre la base del que hem vist i reflexionat en les preguntes anteriors, oferim propostes –realistes i concretes– per a respondre als reptes i desafiaments que se'ns plantegen en relació amb les següents qüestions:

7. Quines vies hem de potenciar per créixer personalment i en la vida comunitària?
8. Què podem fer per impulsar la nostra coresponsabilitat en els òrgans de participació eclesial (consells de pastoral, consells d'assumptes econòmics, consells de laics...)?
9. Quines responsabilitats hem d'assumir com a laics per estar més compromesos en el món (política, educació, família...)?

missionera!» (EG 109).



Pregària final

(De l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*)

*Verge i Mare Maria,
tu que, moguda per l'Esperit,
vas acollir el Verb de la vida
en la profunditat de la teva humil fe,
totalment lliurada a l'Etern,
ajuda'ns a dir el nostre «sí»
davant la urgència, més imperiosa que mai,
de fer ressonar la Bona Nova de Jesús.*

*Tu, plena de la presència de Crist,
vas portar l'alegria a Joan el Baptista,
fent-ho exultar en el si de la seva mare.
Tu, estremida de goig,
vas cantar les meravelles del Senyor.
Tu, que vas estar plantada davant la creu
amb una fe indestructible
i vas rebre l'alegre consol de la resurrecció,
vas recollir els deixebles en l'espera de l'Esperit perquè naixés
l'Església evangelitzadora.*

*Aconsegueix-nos ara una nova cremor de ressuscitats per portar a tots
l'Evangeli de la vida
que venç a la mort.
Dona'ns la santa audàcia de buscar nous camins perquè
arribi a tots
el do de la bellesa que no s'apaga.*

*Tu, Verge de l'escolta i la contemplació,
mare de l'amor, esposa de les noces eternes,
intercedeix per l'Església, de la qual ets la icona puríssima, perquè ella mai es
tanqui ni es detingui
en la seva passió per instaurar el Regne.*

*Estrella de la nova evangelització,
ajuda'ns a resplendir en el testimoniatge de la comunió,
del servei, de la fe ardent i generosa,
de la justícia i l'amor als pobres,
perquè l'alegria de l'Evangeli
arribi fins als confinaments de la Terra
i cap perifèria es privi de la seva llum.*

*Mare de l'Evangeli vivent,
deu d'alegria per als petits,
prega per nosaltres.
Amén. Al·leluia.*

Annex. Indicacions per al treball en la fase diocesana

Com ha estat indicat, el procés obert amb la celebració del Congrés de Laics anirà passant per diferents fases. La primera es desenvoluparà, preferentment, a nivell diocesà, sense perjudici que els moviments i associacions d'àmbit nacional puguin, així mateix, incorporar-la en les seves dinàmiques de treball. En aquest sentit, s'aconsella la formació de grups de caràcter plural que permetin integrar diferents experiències i sensibilitats: joves, adults, família, catequesi, professors de religió, Càritas, germanors i confraries, moviments, associacions... En cadascun d'ells hi haurà una persona que faci la tasca de moderador i una altra que actuï com a secretari. Serà labor de la primera dirigir les sessions i de la segona concretar les aportacions del grup en resposta a les preguntes que es plantegen en el qüestionari.

Atès que aquest document té tres grans parts diferenciades, recomanem realitzar-lo en tres reunions diferents, però no massa espaiades en el temps: una, per a la part introductòria i el «Reconèixer»; una altra, per a l'«Interpretar», i l'última per a l'«Escollir».

Una vegada concloses les tres sessions, cada grup haurà de fer arribar al responsable de la Delegació d'Apostolat Seglar de la diòcesi les conclusions aconseguides, amb la finalitat que des d'aquesta es pugui preparar una síntesi que serveixi de referència per a la Trobada Diocesana.

Aquesta Trobada es concep com una jornada senzilla en la qual, ja en assemblea, es pugui reflexionar sobre la vocació i la missió del laïcat a Espanya i es doni a conèixer la síntesi de les aportacions dels grups. Des de la Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar (CEAS) s'ha elaborat una proposta d'esquema per a aquest que pot ajudar en la seva organització.

En finalitzar tota aquesta primera fase de l'etapa precongressual, es remetrà un document amb la síntesi de les aportacions –tant les dels grups com les que pugui haver-hi després de la celebració de la Trobada Diocesana– a la Comissió Episcopal d'Apostolat Seglar sobre la base de la plantilla preparada a aquest efecte. Amb aquesta finalitat s'habilitarà un formulari electrònic l'enllaç del qual es comunicarà oportunament, si bé l'enviament pot realitzar-se també per mitjà de correu electrònic: ceas.secretaria@conferenciaepiscopal.es.

Tot això haurà de fer-se abans de finalitzar octubre. A partir d'aquest moment, la comissió organitzadora del Congrés elaborarà, sobre la base de les aportacions rebudes, un Material de Treball (*Instrumentum Laboris*) que haurà de ser treballat de novembre a gener per les persones que participaran en el Congrés, sense perjudici que pugui treballar-se igualment en tots els grups.

El Congrés de Laics, que se celebrarà els dies 14-16 de febrer de 2020, vol privilegiar el treball en comú perquè l'objectiu fonamental és que d'aquest sorgeixin propostes concretes i línies d'actuació per dinamitzar el laïcat en les nostres diòcesis durant els pròxims anys. Per això el Congrés no és una meta, sinó un punt de partida per afrontar el futur del laïcat a Espanya.

Sigles i abreviatures

Textos bíblics

Ex	Èxode
Fets	Fets dels Apòstols
Jn	Evangeli de sant Joan
Lc	Evangeli de sant Lluc
Mc	Evangeli de sant Marc
Rm	Carta als Romans
Tim	Carta a Timoteu

Textos del magisteri

AG	Decret <i>Ad gentes</i> del Concili Vaticà II
AL	Exhortació apostòlica <i>Amoris laetitia</i> de Francesc
ChL	Exhortació apostòlica <i>Christifideles laici</i> de Joan Pau II
DF	Document final del Sínode de Joves de Francesc
EG	Exhortació apostòlica <i>Evangelii gaudium</i> de Francesc
GE	Exhortació apostòlica <i>Gaudete et exsultate</i> de Francesc
GS	Constitució pastoral <i>Gaudium et spes</i> del Concili Vaticà II
LG	Constitució dogmàtica <i>Lumen gentium</i> del Concili Vaticà II
NMI	Carta apostòlica <i>Novo millennio ineunte</i> de Joan Pau II